

לקראת שבת פרשת כי תבוא שתכלה השנה וקללותיה

הבה נקיים אזהרת הרמב"ן שהמגביה את ספר התורה יראה את כתיבתו לכל הציבור כדי להיות בכלל ברוך

"ודרשו חז"ל אשר לא יקים, זה החזן, שאינו מגביה ספר תורה להראות כתיבתו לעם".

והנה ראוי לדעת כי מנהג קדוש זה, שהמגביה את ספר התורה צריך להראות את כתיבתו לכל הציבור, מקורו ב"בית יוסף" (או"ח סימן קלד סעיף ב) שהביא את המאמר במסכת סופרים הנזכר, ופסק כן בשלחן ערוך (שם): "מראה פני כתיבת ספר תורה לעם העומדים לימינו ולשמאלו, ומחזירו לפניו ולאחריו, שמצוה על כל אנשים ונשים לראות הכתב, ולכרוע ולומר וזאת התורה וכו".

אלא שיש חילוקי מנהגים אימתי להגביה את ספר התורה, כי לפי המחבר מגביהים אותו ומראים את כתיבתו לציבור לפני קריאת התורה, וכן הוא מנהג אחינו בני ישראל הספרדים ההולכים לאורו, ואילו בני אשכנז נוהגים כמו שכתב הרמ"א (שם): "ונהגו לעשות כן אחר שקראו בתורה".

כשהאדם מסתכל באותיות התורה נמשך עליו אור גדול

והנה בענין הסתכלות האדם באותיות התורה, כתב ה"מגן אברהם" (שם ס"ק ג) בשם "שער הכוונות" לרבינו האריז"ל: "כשרואה האותיות עד שיוכל לקרותם מגיע אליו אור גדול". וכוונתו על מה שכתב רבינו חיים וויטאל ב"שער הכוונות" (ענין קריאת ספר תורה דרוש א) בשם רבו האריז"ל, שיש סגולה גדולה להסתכל באותיות הספר תורה:

"מנהג מורי ז"ל שהיה נוהג לנשק הספר תורה, וללוותו לילך אחריו כשמוליכין אותו מן ההיכל אל התיבה לקרות בו, ואחר כך היה נשאר שם סמוך אל התיבה, עד שהיו פותחין הספר תורה ומראין אותו לקהל כנודע, ואז היה מסתכל באותיות הספר תורה ממש, והיה אומר שעל ידי הסתכלות האדם מקרוב כל כך שיוכל לקרוא האותיות היטב, על ידי זה נמשך אור גדול אל האדם".

עוד כתב ה"מגן אברהם" בשם מסכת סופרים והביאו ה"בית יוסף" (שם): "גולל ספר תורה עד

שנזכר בפרשתנו בסיום הקללות כלפי הר עיבל (דברים כז-כו): "ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם ואמר כל העם אמין".

פתח דברינו יאיר במה שכתוב בפרשתנו (שם יא): "ויצו משה את העם ביום ההוא לאמר, אלה יעמדו לברך את העם על הר גריזים בעברכם את הירדן שמעון ולוי ויהודה ויששכר ויוסף ובנימין, ואלה יעמדו על הקללה בהר עיבל ראובן גד ואשר וזבולן דן ונפתלי, וענו הלויים ואמרו אל כל איש ישראל קול רם".

ופירש רש"י בשם הגמרא (סוטה לב): "ששה שבטים עלו לראש הר גריזים וששה לראש הר עיבל, והכהנים והלויים והארון למטה באמצע, הפכו לויים פניהם כלפי הר גריזים ופתחו בברכה, ברוך האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה וגו', ואלו ואלו עונים אמין, חזרו והפכו פניהם כלפי הר עיבל ופתחו בקללה, ואומרים (שם טו) ארור האיש אשר יעשה פסל וגו', וכן כולם עד ארור אשר לא יקים".

והנה בביאור הארור הכללי האחרון: "ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם", מפרש רש"י הכוונה בזה: "אשר לא יקים, כאן כלל את כל התורה כולה, וקבלוה עליהם באלה ובשבעה". אבל הרמב"ן מביא הפירוש על כך בשם הירושלמי: "ובירושלמי בסוטה (פ"ז ה"ד) ראיתי, אשר לא יקים, וכי יש תורה נופלת, רבי שמעון בן יקים אומר זה החזן... ואמרו על דרך אגדה [הפירוש על כך], זה החזן, שאינו מקים ספרי התורה להעמידן כתקנן שלא יפלו".

אולם הרמב"ן עצמו מפרש כוונת הירושלמי: "ולי נראה, על החזן שאינו מקים ספר תורה על הצבור להראות פני כתיבתו לכל, כמו שמפורש במסכת סופרים (פ"ד מ"ד) שמגביהין אותו ומראה פני כתיבתו לעם העומדים לימינו ולשמאלו, ומחזירו לפניו ולאחריו, שמצוה לכל אנשים והנשים לראות הכתוב ולכרוע ולומר (דברים ד-ד) וזאת התורה אשר שם משה וגו', וכן נוהגין". וכן פירש רבינו בחיי:

לקראת שבת קודש הבאה עלינו לטובה שקוראים בה פרשת כי תבוא, אנו נוהגים לפתוח את המאמר לפרשה זו במה שנינו בגמרא (מגילה לא:), כי עזרא הסופר תיקן לישראל שיקראו את הקללות שבפרשת בחוקותי לפני חג השבועות שנידונים בו על פירות האילן, ואת הקללות שבפרשת כי תבוא לפני ראש השנה, שכל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון לדונם לחיים: "כדי שתכלה שנה וקללותיה".

ב"תפארת שלמה" (פרשתנו ד"ה יש לתת טעם) מבאר הענין בזה, כי אפילו אם נגזרה עלינו ח"ו גזירה רעה מפאת מעשינו הלא טובים, עם כל זאת על ידי קריאת העונשים בתורה, יחשב כאילו קיבלנו את כל העונשים בפועל, ובכך אכן נזכה "שתכלה שנה וקללותיה". ובלשון קדשו:

"יש לתת טעם בענין התוכחה, מה שאנו קוראים בעת הזאת שתכלה שנה וקללותיה, והוא כמו שאומרים (הושע יד-ג) ונשלמה פרים שפתינו, שאם חס ושלום נגזר אשר לא טוב, הנה יצאנו ידי חובתינו בקריאת הדברים האלה, וממילא יתהפכו לנו כולם לברכה".

נמצינו למדים מזה יסוד גדול, כי בשבת קודש זו בשעת קריאת התורה, מוטלת על כל אחד מאתנו חובה מיוחדת להתלבש בפחד ה' וביראת ה', ולכוון כי על ידי הקריאה בפרשת התוכחות יחשב כאילו קיבלנו בפועל את כל העונשים הכתובים בפרשה כדי שתכלה השנה וקללותיה, ובזכות זה נזכה לכתיבה וחתימה טובה ולשנה טובה ומבורכת.

"ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת" להקים את ספר התורה להראות כתיבתו

הנה כי כן בשבת זו שעל ידי הקריאה בפרשת כי תבוא, אנו זוכים למתנה הגדולה שתכלה השנה וקללותיה, דבר בעתו מה טוב לעורר על דבר חשוב שצריך חיזוק גדול שלא להקל בו, ועל אחת כמה וכמה שלא לעבור על ה"ארור" האחרון

שלשה דפיין ומגביהו ומראה פני כתיבתו לעם" וכו'. והב"ח וה"טורי זהב" (שם אות ב) הביאו את דברי הרמב"ן הנ"ל שמפרש כוונת הירושלמי, כי מי שאינו עושה כן הרי הוא ח"ו בכלל: "ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת".

מעתה מה מאד ראוי לעורר לכל אלו שזכו להתכבד בכיבוד "הגבהה" להגביה את ספר התורה מהבימה, שלא ימהרו להסתובב עם הספר קצת לכאן ולכאן, או אפילו סיבוב שלם במהירות, עד שאי אפשר לציבור לראות את כתיבת האותיות, כדי שלא יכללו ח"ו בקללת "אשר לא יקים", אלא יסתובבו עם הספר תורה במתינות לכל הצדדים, כדי שכל העומדים מימנם ומשמאלם ומלפניהם ומאחוריהם, יוכלו להסתכל באותיות התורה, ובזכות זה יתברכו בברכת: "ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת".

ובכן הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, להתבונן ולהשתעשע בביאור הענין ששינוי במסכת סופרים ופסק כן המחבר: "מצוה על כל אנשים ונשים לראות הכתב", עד כדי כך אשר כפי המבואר בשם רבינו האריז"ל: "שעל ידי הסתכלות האדם מקרוב כל כך שיוכל לקרוא האותיות היטב, על ידי זה נמשך אור גדול אל האדם".

תכלית מצות כתיבת ספר תורה לתקן כתנות "עור" לכתנות "אור"

פתח דברינו יאיר לבאר הענין בזה, על פי מה שנשים לב להתבונן במצות כתיבת ספר תורה שמקורה בפסוק (דברים לא-ט): "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם". וכתב הרמב"ם (הלכות תפילין פ"א ה"ח): "הלכה למשה מסיני שיהיו כותבין ספר תורה על הגויל". ופירושו מבואר בשלחן ערוך (יו"ד סימן רע"א ס"א): "כותבין ספר תורה על הגויל, והוא עור שלא נחלק, וכותבין בו במקום שעור".

עוד מבואר בגמרא (שבת כח): "לא הוכשרו למלאכת שמים אלא עור בהמה טהורה בלבד". ונפסק להלכה בשלחן ערוך (שם ס"א): "כותבין על עור בהמה, חיה ועוף הטהורים... וצריך שיהו העורות מעובדין על ידי ישראל לשם ספר תורה, שיאמרו בתחילת העיבוד כשמששים אותם לתוך הסידי, עורות אלו אני מעבד לשם ספר תורה". וראוי לבאר בדרך מחשבה הטעם שנמסרה הלכה למשה מסיני לכתוב ספר תורה דוקא על עור של בעלי חיים.

ונראה לבאר הענין בזה על פי מה שכתוב (בראשית ג-כא): "ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם". אמרו על כך במדרש (ב"ר

רמב"ן: "ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת שאינו מקים ספר תורה על הציבור להראות פני כתיבתו לכל"

שלחן ערוך: "מראה פני כתיבת ספר תורה לעם העומדים לימינו ולשמאלו, ומחזירו לפניו ולאחריו, שמצוה על כל אנשים ונשים לראות הכתב"

רבינו האריז"ל: "על ידי הסתכלות האדם מקרוב כל כך שיוכל לקרוא האותיות היטב נמשך אור גדול אל האדם"

רדב"ז: "בספר תורה נכתבו האותיות בלי טעמים ונקודות, לרמז על תורת הנסתר שכולה שמותיו של הקב"ה"

אלא שעל ידי חטא אכילת עץ הדעת נכנס היצר הרע בתוך גופו, כמו שפירש רש"י (בראשית ב-כה): "לא נתן בו יצר הרע עד אכלו מן העץ ונכנס בו יצר הרע". ועל ידי זה מרד הגוף בנשמה, ובמקום להיות לבוש נאמן לנשמה לסייע לה בעבודת ה', הפך להיות ישות נפרד בפני עצמו עם רצונות ושאפויות משלו, ומאז התחיל המאבק הקשה שבין הגוף לנשמה, שהנשמה מושכת לטוב והגוף מושך לרע.

הנה כי כן זהו ביאור הענין שלפני החטא היה לאדם הראשון "כתנות אור", כי הגוף שהוא בבחינת "כתנות" ולבוש לנשמה, היה לבוש של "אור" מזוכך ומאיר באור של הנשמה, והיה מסייע לנשמה לקיים מצוות ה'. אולם אחרי החטא נתגשם הגוף וירד לבחינת "כתנות עור", כי במקום שיהיה לבוש נאמן לסייע לנשמה לעבוד את ה', מרד בנשמה והתחיל להילחם כנגדה. והתיקון על כך הוא לזכך את הגוף, שיאיר שוב בבחינת "כתנות אור" להיות לבוש נאמן לסייע לנשמה לעבוד את ה'. וזהו הביאור שמצאו בתורתו של רבי מאיר: "כתנות אור", כי זכה לזכך גופו עד שהאיר באור עליון לסייע לנשמתו כאדם הראשון קודם החטא.

וזהו שמצינו אצל משה רבינו (שמות לד-כט): "ויהי ברכת משה מהר סיני ושני לוחות העדות ביד משה בדרתו מן ההר, ומשה לא ידע כי קרן עור פניו בדברו אתו, וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו וייראו מגשת אליו". וכתב על זה ב"אור החיים" הקדוש (שם לה): "כי חזרה עטרה ליושנה בבחינת פניו, על דרך אמרם ז"ל, בספרו של רבי מאיר כתוב כתנות אור, כמו כן משה נעשה עור פניו אור".

תיקון "כתנות אור" על ידי שהאדם עוסק בתורה

בדרך זו במסילה נעלה לבאר איך עושים התיקון להפוך "כתנות עור" לבחינת "כתנות אור", על פי מה שמצינו ביאור נפלא על כך ב"חמרא טבא" להרה"ק רבי אברהם שמחה מבארניב זי"ע (פרשת ויקרא בסוגריים ד"ה שמעתי), כי התיקון הוא על

כ-יב): "בתורתו של רבי מאיר מצאו כתוב כתנות אור". ויש לתמוה איך יתכן שרבי מאיר כתב בספר תורתו "כתנות אור" באל"ף, והרי מצד הדין צריך לכתוב "כתנות עור" באות ע', ואם כתב באות א' הספר תורה פסול.

וביאר רבינו האריז"ל ב"ספר הליקוטים" (פרשת בראשית שם), על פי המבואר בזהוהר הקדוש (פרשת פקודי רכ"ט): כי טרם שחטא אדם הראשון בעץ הדעת היה גופו מזוכך מאד, עד שהאיר באור עליון בבחינת "כתנות אור", כמבואר במדרש (ויק"ר כ-ב): "תפוח עקיבו של אדם הראשון היה מכהה גלגל חמה, קלסתר פניו על אחת כמה וכמה". אולם אחרי שחטא בעץ הדעת נתגשם גופו ונעשה בבחינת "כתנות עור".

אמנם התנא רבי מאיר זכה בגודל קדושתו על ידי עסק תורתו לזכך גופו עד שהפכו שוב לבחינת "כתנות אור", ולזה רמזו חכמינו ז"ל באומרם: "בתורתו של רבי מאיר מצאו כתוב כתנות אור", שבעסק תורתו זכה לזכך את גופו כאדם הראשון קודם החטא, והרי זה כאילו היה כתוב "כתנות אור" על ידי שזיככו והאירו באור עליון.

הגוף צריך להיות "כתנות אור" לסייע לנשמה לעבוד את ה'

ונראה לקרב ענין זה אל השכל, על פי הידוע שתכלית בריאת האדם מגוף ונשמה היא, כי הנשמה שהיא עיקר האדם תתלבש בתוך הגוף כמו אדם הלבוש בבגד, והגוף לא יהא אלא לבוש לנשמה. נמצא לפי זה שהיה ראוי שהגוף יהיה לבוש נאמן לנשמה, לסייע לנשמה לעבוד את ה' על ידי קיום המצוות בפועל באמצעות רמ"ח איברי הגוף, שהרי הנשמה לבדה איננה מסוגלת לקיים שום מצוה בלי סיוע מצד כלי המעשה שהם איברי הגוף. ובאמת לפני שחטא אדם הראשון בעץ הדעת טוב ורע, היה גופו מזוכך כולו טוב בלי שום נטיה לרע, ומילא את תפקידו בנאמנות לסייע לנשמה לעבוד את ה'.

מתחילה בבחינת "כתנות עור" מתעלה להיות בבחינת "כתנות אור".

אם "עור" בהמה מתעלה לתורה "אור" כל שכן אדם שעוסק בתורה "אור"

אמנם לפי זה עדיין צריך ביאור, מכיון שעיקר התיקון להפוך כתנות "עור" לכתנות "אור", הוא על ידי שהאדם מכין את גופו להיות בבחינת קלף לתורה שבעל פה, אם כן מהו ענין כתיבת ספר תורה שבכתב על עור של בהמה כדי להפוך "עור" לבחינת "אור", הלא עיקר התיקון הוא להפוך "כתנות עור" של האדם לבחינת "כתנות אור".

ונראה לביאר הענין בזה, שרצה הקב"ה שילמד האדם קל וחומר, שבכוחו לתקן עצמו ולהפוך כתנות "עור" לכתנות "אור", כי מה בהמה טהורה שהיא במדרגה נמוכה מן האדם, ועם כל זה כשכותבים על "עור" שלה ספר תורה הרי הוא מתעלה להיות "אור" תורה, על אחת כמה וכמה אדם שהוא במדרגה נעלה יותר מבעל חי, על אחת כמה וכמה שאם הוא מקדש את גופו להיות כלי לתורה, הרי הוא מתעלה מבחינת "כתנות עור" למדרגת "כתנות אור".

הנה כי כן זהו פירוש הכתוב במצות כתיבת ספר תורה: "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת", היא תורה שבכתב שעל ידה נהפך "עור" בהמה לתורה "אור", אבל לא די בכך אלא עיקר התכלית הוא, "ולמדה את בני ישראל שימה בפייהם", שישומו התורה שבעל פה בפייהם, כדי שפיהם יהיה בבחינת קלף לתורה שבעל פה, ועל ידי זה יתקנו כתנות "עור" לכתנות "אור".

ומפרש ואומר: "למען תהיה השירה הזאת לעד בבני ישראל", כלומר תורה שבכתב שנכתבת על קלף שנעשה מעור של בהמה עדות היא לבני ישראל, שאם "עור" של בהמה מסוגל להתעלות לתורה "אור" על ידי שכותבים עליו את התורה, על אחת כמה וכמה אדם שהוא נעלה יותר מבהמה, על ידי שהוא עוסק בתורה שבעל פה הרי הוא מסוגל לזכר "עור" גופו ולהפכו לבחינת "אור", על ידי שנעשה בבחינת קלף לתורה שבעל פה.

מעתה יאירו עינינו וישמח לבנו להבין הטעם, שבשעת הגבהת הספר תורה מצוה על כל אחד להסתכל על אותיות התורה הכתובות על עור של בהמה, כדי שילמדו מזה בקל וחומר שאם "עור" של בהמה מתעלה על ידי אותיות התורה להיות "תורה אור", על אחת כמה וכמה שיש בכח האדם לזכר ולהעלות את גופו מבחינת "כתנות עור" לבחינת "כתנות אור".

תכלית הסתכלות האדם על אותיות התורה לעורך המדרגה של מתן תורה: "וכל העם רואים את הקולות"

הרה"ק מבארניב זי"ע: על ידי כתיבת ספר תורה על "עור" של בהמה הוא מתעלה לקדושת "אור" התורה

מהר"ל מפראג: על ידי העסק בתורה שבעל פה נעשה גופו בבחינת קלף אל התורה ונתעלה מכתנות "עור" לכתנות "אור".

תכלית ההסתכלות על אותיות התורה ללמוד מהן להעלות הגוף מבחינת "כתנות עור" לקדושת "כתנות אור"

הוינא על טורא דסיני בשעתא דאתיהיבת תורה לישראל, הוינא מתבעי קומי דרחמנא דיתברי לבר נש תרין פומין, חד דהוה לעי באורייתא וחד דעבד ליה כל צורכיה". פירוש, אילו הייתי על הר סיני בשעה שניתנה תורה לישראל, הייתי מבקש מהקב"ה שיברא לאדם שני פיות, פה אחד לעסוק בו בתורה ופה אחד בשביל צרכי עצמו.

הביאור בזה, כי כשם שהקלף של התורה שבכתב צריך להיות דוקא מבעל חי טהור, וכן צריך שהקלף יהיה מעובד לשמה, כן פיו של האדם שהוא הקלף של התורה שבעל פה צריך להיות טהור ולא טמא, וצריך שיהיה מעובד לשמה לשם קדושת התורה, לכן אמר רשב"י שאילו היה במעמד הר סיני היה מבקש שיהיה לאדם פה מיוחד רק לעסק התורה, כדי שלא ישתמש בה לדברים בטלים שפוגמים בקדושת הקלף של התורה שבעל פה.

ונראה להוסיף כי הן אמת שעיקר עסק התורה הוא בפה, אבל למעשה כל האיברים חייבים להשתתף בעסק התורה, כמבואר בגמרא (עירובין ג:): "ברוריה אשכחיה לההוא תלמידא דהוה קא גריס בלחשיה, בטשא ביה אמרה ליה, לא כך כתוב (שמואל ב כג-ה) ערוכה בכל ושמורה, אם ערוכה ברמ"ח איברים שלך משתמרת, ואם לאו אינה משתמרת". ופירש המהרש"א: "שהדיבור בקול רם מביא הרגשה ותנועה לכל האברים". נמצא לפי זה כי כאשר איש ישראל עוסק בתורה שבעל פה, הרי לא רק פיו נעשה בבחינת קלף שעליו נחקקת התורה אלא כל גופו בכלל.

מעתה יש לומר כי כמו שמצינו בתורה שבכתב, כשהאדם כותב ספר תורה על עור של בהמה, הוא הופך בחינת "עור" לתורה "אור", כך בתורה שבעל פה על ידי שהאדם מקדש את פיו וכל גופו להיות בבחינת הקלף שעליו נחקקת התורה שבעל פה, נעשה גופו קדוש בקדושת התורה שנקראת "אור", ועל ידי זה גופו שהיה

ידי מצות כתיבת ספר תורה על עור של בהמה טהורה, שלפני הכתיבה הוא "עור" פשוט של בעלי חיים, וכשמעבדים אותו לשמה וכותבים עליו את התורה הקדושה, מתעלה העור של הבהמה ומקבל קדושת ספר תורה ונהפך להיות תורה "אור", כמו שכתוב (משלי ו-ג): "כי נר מצוה ותורה אור".

אמנם דבריו הקדושים עדיין צריכים תוספת ביאור, שהרי הקלוקל של "כתנות עור" היה אצל גוף האדם, שאיבד את המדרגה הגדולה שהיה מאיר תחילה בבחינת "כתנות אור", אם כן מה בצע שנעשה התיקון להפוך את ה"עור" של הבהמה לתורה "אור", הלא עיקר התיקון צריך להיות בגוף האדם לזכרו בבחינת "כתנות אור".

לכן נראה ללכת בעקבות ה"חמרא טבא", על פי מה ששינו בגמרא (גיטין ס:): "אמר רבי יוחנן, לא כרת הקב"ה ברית עם ישראל אלא בשביל דברים שבעל פה, שנאמר (שמות לד-ז) כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל". וביאר המהר"ל מפראג ב"תפארת ישראל" (פרק סח), כפי שהבין דבריו הגאון הגדול בעל "קצות החושן" ב"שב שמעתתא" (הקדמה ד"ה רשב"י), כי כשם שהתורה שבכתב נכתבת על גבי הקלף, כן התורה שבעל פה צריכה קלף, שהוא פה האדם שעוסק בו בתורה שבעל פה.

והנה מהתורה שבכתב הכתובה על גבי קלף העשוי מעור בהמה, לא מוכח כל כך על הברית והקשר שבין ישראל לאביהם שבשמים, אולם מהתורה שבעל פה שניתנה לישראל שיעסקו בה בעל פה, עד כדי כך שהפה מזדכך ומתעלה להיות הקלף של התורה, מזה יש הוכחה ברורה על הברית והקשר שבין ישראל להקב"ה, ומטעם זה: "לא כרת הקב"ה ברית עם ישראל אלא בשביל דברים שבעל פה".

גוף האדם נעשה קלף אל התורה

על פי האמור מוסיף ה"שב שמעתתא" לביאר מאמר רשב"י בירושלמי (ברכות פ"א ה"ב): "אילו

”כל התורה כולה שמותיו של הקב”ה”

והנה, מה שכתב הרדב”ז בתוך דבריו: ”שהם היו קורין בתורה קריאה אחרת רוחנית, בלא פיסוק תיבות על דרך שמותיו של הקב”ה”, נראה ברור שכוונתו על מה שכתב הרמב”ן (הקדמה לספר בראשית):

”עוד יש בידינו קבלה של אמת, כי כל התורה כולה שמותיו של הקב”ה, שהתיבות מתחלקות לשמות בענין אחר, כאילו תחשוב על דרך משל, כי פסוק בראשית יתחלק לתיבות אחרות, כגון בראש יתברא אלקים, וכל התורה כן, מלבד צירופיהם וגימטריאותיהם של שמות...”

ונראה שהתורה הכתובה באש שחורה על גבי אש לבנה בענין הזה שהזכרנו היה, שהיתה הכתיבה רצופה בלי הפסק תיבות, והיה אפשר קריאתה שתקרא על דרך השמות, ותקרא [גם כן] על דרך קריאתנו בענין התורה והמצוה, וניתנה למשה רבינו על דרך חילוק קריאת המצוה, ונמסר לו על פה קריאתה בשמות...”

נמצינו למדים מדברי הרדב”ז, כי האותיות שבספר תורה כוללות שני חלקי התורה, תורת הנגלה ותורת הנסתר, כי מצד קריאתנו בתורה בטעמים ובנקודות הרי הן תורת הנגלה, ואילו מצד צורת האותיות בלי טעמים ונקודות, הרי הן תורת הנסתר שיש בהם סודות נפלאים על שמותיו של הקב”ה.

מעתה יאירו עינינו וישמח לבנו להבין דברי רבינו האריז”ל: ”שעל ידי הסתכלות האדם מקרוב כל כך שיוכל לקרוא האותיות היטב, על ידי זה נמשך אור גדול אל האדם”. כי היות שהאותיות בספר תורה נכתבו בלי נקודות, משום שהן כנגד תורת הנסתר שהיא כולה שמותיו של הקב”ה, על כן על ידי ההסתכלות באותיות הספר תורה, ניתוסף באדם ”אור גדול” מחלק הנסתר שבתורה שהתאו אליו המלאכים.

הנה כי כן הבה נתחזק במנהג קדוש זה, שהמתכבד בכיבוד ”הגבהה” יסתובב עם הספר תורה במתינות לכל הצדדים, כדי שכל העומדים מימינו ומשמאלו ומלפניו ומאחוריו, יוכלו להסתכל באותיות התורה כדי שתאיר להם אור בהיר, ובזכות זה יתברכו בברכת: ”ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת”.

ישראל בשעת מתן תורה בבחינת: ”וכל העם רואים את הקולות”.

הנה מה טוב ומה נעים להרחיב הביאור בזה, על פי מה שכתב בשו”ת הרדב”ז (סימן אלף סח) דברים נפלאים בענין קדושת ספר תורה שראוי לפרסם בשער בת רבים, הנה הדברים בלשון קדשו:

”שאלת ממני אודיעך דעתי, למה אין כותבין הנקודה בספר תורה, כיון שהכל ניתן למשה רבינו ע”ה בסיני, וגם הטעמים היו ראויים שיכתבו אותם, כדי שיקרא הקורא קריאה ישרה בלי שיבוש, שהרי גם הטעמים מבארים טעם הכתובים לפעמים.”

תשובה. שאלתך זו תלויה במה ששאלו המלאכים להקב”ה (שבת פח): כשעלה משה רבינו ע”ה לקבל את התורה, אמרו מלאכי השרת מה לילוד אשה בינינו, אמר להם הקב”ה לקבל תורה בא, אמרו לו תנה לנו, והיינו דכתיב (תהלים ח-ב) אשר תנה הודך על השמים, אמר להם משה תורה מה כתיב בה לא תרצח לא תנאף וכו’, רציחה יש ביניכם וניאוף יש ביניכם תורה למה לכם, והודו ואמרו (שם י) ה’ אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ.

ויש להקשות, וכי המלאכים לא היו יודעים תשובה זו, אלא מאי אית לך למימר שהם היו קורין בתורה קריאה אחרת רוחנית, בלא פיסוק תיבות על דרך שמותיו של הקב”ה, וכן אמרו רז”ל כל התורה כולה שמותיו של הקב”ה, והודיעם הקב”ה שיש לתורה קריאה אחרת גשמית, על דרך פיסוק תיבות בעניני בני אדם בטומאה וטהרה ואיסור והיתר ופטור וחייב וכן כל שאר דיניה.

ואחר שידעת זה תבין שאלתך, כי צוה האל יתעלה שיכתבו את התורה בלא נקודות וטעמים כאשר היתה באמנה אתו יתברך, כדי שיהיו בה שתי קריאות רוחנית וגשמית כדי שמי שיכול להשיג ישיג, וכן אמרו (ברכות נה). יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ, ומסר הנקודות והטעמים כשאר תורה שבעל פה שהיא פירוש לתורה שבכתב, כן הנקודות והטעמים הם פירוש לתורה שבכתב”.

וזהו גם כן ביאור דברי האריז”ל: ”שעל ידי הסתכלות האדם מקרוב כל כך שיוכל לקרוא האותיות היטב, על ידי זה נמשך אור גדול אל האדם”, כי בהסתכלות האדם על אותיות הספר תורה שהעלו בקדושתן את ה”עור” של הבהמה לקדושת ”תורה אור”, הרי הן משפיעות גם על האדם שיוכל להעלות את נפשו הבהמית מבחינת ”כתנות עור” לבחינת ”כתנות אור”, ועל ידי זה נמשך על האדם ”אור גדול”.

ההסתכלות באותיות התורה בבחינת: ”וכל העם רואים את הקולות”

כדרכה של תורה הנדרשת בשבעים פנים, הבה נמשיך במסע הקודש לבאר ביתר עמקות הטעם למצוה להסתכל על אותיות הספר תורה, אשר כפי המבואר בדברי רבינו האריז”ל שעל ידי ההסתכלות באותיות נמשך על האדם אור גדול, ונראה לפי עניות דעתי שמנהג זה יסודתו בקודש במקרא שכתוב במתן תורה (שמות כ-טו): ”וכל העם רואים את הקולות”. ופירש רש”י: ”רואים את הנשמע שאי אפשר לראות במקום אחר”.

והביאור בזה כי בשעת מתן תורה לפני שחטאו בעגל, זכו ישראל להשיג השגות עצומות ונשגבות בתורה בבחינת ראייה שכלית שהיא למעלה מבחינת שמיעה, על דרך שאמרו בגמרא (ראש השנה כה): ”לא תהא שמיעה גדולה מראיה”, והרי זה מעין מה שיזכו ישראל לעתיד לבוא, כמו שכתוב (ישעיה ל-ב): ”והיו עיניך רואות את מוריך”, שיזכו ישראל לראות את הוראת התורה שיגלה לנו הקב”ה לעתיד לבוא, אלא שאחרי חטא העגל איבדו ישראל השגה זו של בחינת ”ראיה”.

מעתה הרווחנו להבין הענין הנפלא להסתכל על אותיות ספר התורה, כי הן אמת שאחרי חטא העגל אין אנו מסוגלים להיות בבחינת: ”וכל העם רואים את הקולות”, אלא צריך להשתמש בחוש השמיעה כדי ללמוד תורה, אולם עם כל זאת בשעת קריאת התורה, כאשר כל הציבור שומעים בחוש השמיעה את הקריאה בתורה מפי הקורא, יש גם כן מצוה להסתכל בעינים על אותיות ספר התורה, ועל ידי זה נשפע משם קדושה עצומה, להשיג השגות גדולות בתורה מעין מה שהשיגו

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב הי”ו - לעילוי נשמת אמם האשה החשובה מרת לאה בת וירג’ני ע”ה

להורדת המאמרים shvilei.com
לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com